

Popiežiškoji komisija *Ecclesia Dei*

Instrukcija dėl popiežiaus Benedikto XVI *Motu proprio* paskelbto apaštališkojo laiško *Summorum Pontificum* taikymo

I. Įžanga

1. 2007 m. liepos 7 d. paskelbtas ir 2007 m. rugsėjo 14 d. įsigaliojęs popiežiaus Benedikto XVI apaštališkasis laiškas *Motu proprio Summorum Pontificum* visuotinei Bažnyčiai padarė labiau prieinamą Romos liturgijos turtingumą.

2. Šiuo *Motu proprio* popiežius Benediktas XVI išleido Bažnyčiai visuotinį įstatymą, siekdamas naujomis normomis nustatyti 1962 m. galiojusios Romos liturgijos naudojimą.

3. Šventasis Tėvas, priminęs popiežių rūpinimąsi šventąja liturgija ir liturginių knygų pripažinimą, grąžina tradicinį principą, kuris nuo neatmenamų laikų pripažįstamas ir būtina išlaikytinas ateičiai, pagal kurį „kiekviena dalinė Bažnyčia turi būti santarvėje su visuotine Bažnyčia ne tik tikėjimo mokymu bei sakramentiniais ženklais, bet ir iš apaštališkos ir nepertraukiamos tradicijos perimtais papročiais, kurių būtina laikytis norint ne vien išvengti klaidų, bet ir perteikti sveiką tikėjimą, nes Bažnyčios maldos įstatymas (*lex orandi*) atitinka jos tikėjimo įstatymą (*lex credendi*)“ (1).

4. Šventasis Tėvas, be kita ko, primena tuos popiežius, kurie buvo išskirtinai atsidavę šiai užduočiai, ypač šventąjį Grigalių Didįjį ir šventąjį Pijų V. Popiežius taip pat pabrėžia, kad tarp šventųjų liturginių knygų ypatingą vaidmenį istorijoje atliko Romos mišiolas, kuris buvo nuolat atnaujinamas iki palaimintojo popiežiaus Jono XXIII. Dėl liturginės reformos po Vatikano II Susirinkimo popiežius Paulius VI 1970 m. lotynų apeigų Bažnyčiai patvirtino naują Romos mišiolą, kuris po to buvo išverstas į įvairias kalbas. Popiežius Jonas Paulius II 2000 m. paskelbė šio Mišiolio trečiąjį leidimą.

5. Daugelis tikinčiųjų, išugdytų iki Vatikano II Susirinkimo liturginių formų dvasia, išreiškė gyvą troškimą išlaikyti senąją tradiciją. Todėl popiežius Jonas Paulius II specialiu indultu *Quattuor abhinc annos*, kurį 1984 m. paskelbė šventoji Dievo kulto kongregacija, tam tikromis sąlygomis suteikė galimybę vėl naudotis palaimintojo popiežiaus Jono XXIII išleistu Romos mišiolu. Be to, 1988 m. paskelbdamas *Motu proprio Ecclesia Dei*,

popiežius Jonas Paulius II paragino vyskopus didžiausią suteikti šią galimybę visiems jos prašantiems tikintiesiems. Šią liniją tęsia popiežius Benediktas XVI, paskelbęs *Motu proprio Summorum Pontificum*, kur nurodomi kai kurie esminiai Romos rito *usus antiquior* kriterijai, kuriuos čia dera priminti.

6. Popiežiaus Pauliaus VI Romos mišiolu ir popiežiaus Jono XXIII Mišiolu paskutinio leidimo tekstai yra dvi Romos liturgijos formos, atitinkamai vadinamos ordinarine (įprastine) ir ekstraordinarine (ypatingąja): čia kalbama apie vienintelio Romos rito du gretutinai egzistuojančius pritaikymo būdus. Tiek viena, tiek kita forma išreiškia tą patį Bažnyčios *lex orandi* įstatymą. Dėl savo senos ir garbingos vartosenos ekstraordinarinė forma turi būti išsaugota su jai derama pagarba.

7. *Motu proprio Summorum Pontificum* buvo palydėtas Šventojo Tėvo laišku vyskupsams, paskelbtu tą pačią dieną (2007 m. liepos 7 d.). Jame pateikiami papildomi paaiškinimai dėl paties *Motu proprio* tinkamumo ir būtinumo; juo buvo siekiama užpildyti spragą, suteikiant naują norminę tvarką 1962 m. galiojusiai Romos liturgijai. Ši tvarka buvo ypač reikalinga todėl, kad naujojo Mišiolu įvedimo metu neatrodė reikalinga skelbti potvarkius, kurie reguliuotų 1962 m. galiojusios liturgijos vartoseną. Daugėjant tikinčiųjų, prašiusių galimybės naudotis ekstraordinarine forma, tapo būtina šiam dalykui nustatyti kai kurias normas.

Be kita ko, popiežius Benediktas XVI tvirtina: „Abu Romos mišiolu leidimai vienas kitam neprieštarauja. Liturgijos istorijoje esama augimo bei pažangos, bet ne pertrūkio. Kas buvo šventa ankstesnėms kartoms, tas lieka šventa bei didinga ir mums ir negali būti staiga visiškai uždrausta ar net stačiai laikoma žalinga“ (2).

8. *Motu proprio Summorum Pontificum* svariai išreiškia popiežiaus magisteriumą ir jam būdingą tarnybą (*munus*) – tvarkyti šventąją Bažnyčios liturgiją (3), taip pat rodo Kristaus vikaro ir visuotinės Bažnyčios ganytojo rūpinimąsi (4). Jame siekiama:

a) pasiūlyti visiems tikintiesiems Romos liturgiją *usus antiquior* vartoseną kaip rūpestingai saugotiną brangų turta;

b) garantuoti ir realiai užtikrinti naudojimąsi ekstraordinarine forma tiems, kurie jos prašo, suvokiant, kad 1962 m. galiojusios lotyniškosios liturgijos naudojimas yra tikinčiųjų labai duota galimybė, todėl interpretuotina palankiai tikintiesiems, kuriems ji ir yra skirta;

c) puoselėti susitaikinimą Bažnyčioje.

II. Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* užduotys

9. Popiežiškajai komisijai *Ecclesia Dei* pagal jos kompetenciją popiežius suteikė ordinarinę atstovaujamaąją galią, ypač pavesdamas stebėti, kaip laikomasi *Motu proprio Summorum Pontificum* nuostatų ir kaip jos taikomos (plg. str. 12).

10. § 1. Popiežiškoji komisija šią valdžią vykdo ne tik per galias, prieš tai suteiktas popiežiaus Jono Pauliaus II ir patvirtintas popiežiaus Benedikto XVI (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum*, str. 11–12), bet ir dėka galios pagal hierarchinę viršenybę pareikšti sprendimą dėl rekursų, kurie jai teisėtai pateikiami dėl ordinaro administracinio akto, kuris atrodytų prieštaraujantis *Motu proprio*.

§ 2. Dekretai, kuriais Popiežiškoji komisija pareiškia savo sprendimą dėl rekursų, gali būti *ad normam iuris* apskundžiami Apaštališkosios signatūros Aukščiausiam tribunolui.

11. Popiežiškajai komisijai *Ecclesia Dei* priklauso prižiūrėti būsimus leidimus liturginių tekstų, susijusių su Romos rito ekstraordinarine forma, prieš tai juos patvirtinus Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacijai.

III. Ypatingosios normos

12. Atsižvelgiant į pasaulio vyskupų apklausą ir siekiant garantuoti *Motu proprio Summorum Pontificum* teisingą interpretaciją ir tinkamą taikymą, Popiežiškoji komisija jai suteikta valdžia ir įgaliojimais skelbia šią instrukciją pagal Kanonų teisės kodekso 34 kanoną.

Vyskupijų vyskupų kompetencija

13. Pagal Kanonų teisės kodeksą (5) vyskupijų vyskupai turi stebėti, kad liturgijos srityje būtų užtikrinamas bendrasis gėris, ir daryti tai tokiu būdu, kad vyskupijoje viskas vyktų oriai, taikiai, išlaikant ramybę ir visuomet atitiktų Romos vyskupo dvasią (*mens*), aiškiai išreikštą *Motu proprio Summorum Pontificum* (6). Ginčo ar pagrįstos abejonės atveju dėl šventimo ekstraordinarine forma sprendimo teisė rezervuojama Popiežiškajai komisijai.

14. Vyskupijos vyskupui tenka užduotis imtis visų būtinų priemonių užtikrinant deramą pagarbą Romos rito ekstraordinarinei formai pagal *Motu proprio Summorum Pontificum*.

Coetus fidelium (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum*, 5 str. § 1)

15. Tikinčiųjų grupė (*coetus fidelium*) gali būti apibrėžta kaip pastoviai egzistuojanti (*stabilliter existens*) pagal *Motu proprio Summorum Pontificum* 5 str. § 1 mintį, kai ją sudaro

tam tikros parapijos asmenys, kurie net po *Motu proprio Summorum Pontificum* paskelbimo yra susibūrę dėl pagarbos liturgijai, švenčiamai pagal *usus antiquior*, ir kurie prašo, kad ji galėtų būti švenčiama parapijos bažnyčioje, oratorijoje arba koplyčioje. Tokia grupė gali būti sudaryta iš įvairioms parapijoms arba vyskupijoms priklausančių asmenų, kurie minėtu tikslu susirenka konkrečioje parapijos bažnyčioje, koplyčioje arba oratorijoje.

16. Tuo atveju, jei kunigas su tikinčiaisiais atskiromis progomis atvyksta į parapijos bažnyčią ar oratoriją ir nori celebruoti ekstraordinarine forma, kaip numatyta *Motu proprio Summorum Pontificum* 2 ir 4 straipsniuose, klebonas, bažnyčios rektorius arba už tai atsakingas kunigas turi leisti celebruoti, atsižvelgdamas į liturginių šventimų tvarkaraštį toje bažnyčioje.

17. § 1. Spręsdamas atskirus atvejus klebonas, rektorius arba už bažnyčią atsakingas kunigas turi vadovautis apdairumu, pastoraciniu uolumu ir didžiadvasišku svetingumu.

§ 2. Jeigu grupę sudaro nedaug tikinčiųjų, reikia kreiptis į vietos ordinarą, kad jis nurodytų bažnyčią, kurioje tikintieji galėtų burtis tokiems šventimams, siekiant palengvinti jų dalyvavimą ir užtikrinti orenšį šv. Mišių šventimą.

18. Šventovėse ir piligrimystės vietose turi būti taip pat suteikta galimybė celebruoti ekstraordinarine forma to prašančioms piligrimų grupėms (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum* 5 str. § 3), jei yra tinkamas kunigas.

19. Tikintieji, prašantys celebruoti ekstraordinarine forma, jokių būdu neturi remti grupių arba priklausyti tokioms, kurios ginčija ordinarine forma švenčiamų šv. Mišių ir sakramentų galiojimą ar teisėtumą arba atmeta Romos popiežių kaip aukščiausią Bažnyčios ganytoją.

Sacerdos idoneus („tinkamas kunigas“) (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum* 5 str. § 4)

20. Dėl klausimo, kokie kunigui keliami būtini reikalavimai, kad jis galėtų būti pripažintas „tinkamu“ celebruoti ekstraordinarine forma, nustatoma taip:

a) Kiekvienas kunigas, kuriam pagal kanonų teisę nėra draudžiama (7), turi būti laikomas tinkamu celebruoti ekstraordinarine forma.

b) Dėl lotynų kalbos vartojimo būtina, kad celebruojantis kunigas gebėtų taisyklingai ištarti žodžius ir suprastų jų prasmę.

c) Kalbant apie mokėjimą atlikti apeigas, tinkamais laikomi tie kunigai, kurie savo valia siekia celebruoti ekstraordinarine forma ir kurie tai darė anksčiau.

21. Ordinarų prašoma, jog jie užtikrintų kunigams galimybę gauti tinkamą parengimą švęsti liturgiją ekstraordinarine forma. Tai taikoma taip pat seminarijoms, kur būsimieji kunigai turi įgyti tinkamą ugdymą ir lotynų kalbos žinių (8), taip pat, jei numatomi sielovadiniai poreikiai, galėtų išmokti Romos rito ekstraordinarinę formą.

22. Vyskupijų, kuriose nėra tam tinkamo kunigo, vyskupai gali paprašyti bendradarbiauti kunigus iš Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* įsteigtų institutų – kad jie celebruotų, taip pat mokytų celebruoti.

23. *Motu proprio* kiekvienam vyskupijos arba vienuolijos kunigui suteikiamas leidimas Romos rito ekstraordinarine forma celebruoti Mišias *sine populo* (arba dalyvaujant vien patarnautojui) (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum* 2 str.). Tokiam šventimui pagal *Motu proprio Summorum Pontificum* kunigams nereikia jokio specialaus savo ordinarų ar vyresniųjų leidimo.

Liturginė ir bažnytinė disciplina

24. Romos rito ekstraordinarinės formos liturginės knygos turi būti naudojamos tokios, kokios yra. Visi norintieji celebruoti Romos rito ekstraordinarine forma privalo žinoti atitinkamas rubrikas ir yra įpareigjami tinkamai jų laikytis.

25. Į 1962 m. Mišiola gali ir turi būti papildomai įterpti nauji šventieji ir kai kurios iš naujų dėkojimo giesmių (9) pagal ateityje išleisimus potvarkius.

26. Kaip numatoma *Motu proprio Summorum Pontificum* 6 str., pagal 1962 m. Mišiola aukojamose Mišiose skaitiniai gali būti atliekami arba išskirtinai lotyniškai, arba lotyniškai ir po to tautine kalba, arba, skaitytinėse Mišiose, tik tautine kalba.

27. Dėl disciplinos normų, susijusių su celebravimu, – taikoma bažnytinė disciplina pagal 1983 m. Kanonų teisės kodeksą.

28. Be to, *Motu proprio Summorum Pontificum* specialiojo įstatymo galia savo srityje panaikina visas po 1962 m. paskelbtas teisės normas, susijusias su šventomis apeigomis, netinkamas pritaikyti 1962 m. liturginių knygų rubrikoms.

Sutvirtinimas ir šventimų teikimas

29. *Motu proprio Summorum Pontificum* 9 str. § 2 patvirtintas leidimas vartoti senąją Sutvirtinimo apeigų formulę. Taigi ekstraordinarinės formos apeigose nebūti na vartoti atnaujintą popiežiaus Pauliaus VI apeigyno *Ordo Confirmationis* formulę.

30. Dėl tonzūros, žemesniųjų šventimų ir subdiakonato *Motu Proprio Summorum Pontificum* neįveda jokių pokyčių 1983 m. Kanonų teisės kodekso disciplinoje. Todėl pašvęstojo gyvenimo institutuose ir apaštališkojo gyvenimo draugijose, priklausančiuose Popiežiškajai komisijai *Ecclesia Dei*, kiekvienas davęs amžinuosius įžadus arba galutinai įtrauktas į apaštališkojo gyvenimo kunigų institutą, gavęs diakonato šventimus kaip dvasininkas įkardinuojamas tame institute arba draugijoje pagal Kanonų teisės kodekso 226 kan. § 2.

31. Tik Popiežiškajai komisijai *Ecclesia Dei* pavaldžiuose pašvęstojo gyvenimo institutuose ir apaštališkojo gyvenimo draugijose ir ten, kur naudojamos ekstraordinarinės formos liturginės knygos, teikiant aukštesnius ir žemesnius šventimus leidžiama naudoti 1962 m. *Pontificale Romanum*.

Breviarium Romanum

32. *Motu proprio Summorum Pontificum* 9 str. § 3 dvasininkams leidžiama naudoti 1962 m. galiojusį Romos brevijorių, kuris turi būti ištiesai recituojamas lotyniškai.

Šventasis Tridienis

33. Jei yra tinkamas kunigas, besilaikanti ankstesnės tradicijos tikinčiųjų grupė (*coetus fidelium*) gali švęsti ekstraordinarine forma taip pat Šventąjį Tridienį. Tuo atveju, jei nebūtų bažnyčios arba koplyčios, skirtos vien tam šventimui, klebonas arba ordinaras, pasitardamas su kunigu, turi daryti sielų gerovei palankius sprendimus, neatmesdamas galimybės pakartoti Šventojo Tridienio šventimą toje pačioje bažnyčioje.

Vienuolijų apeigos

Leidžiama naudotis 1962 m. galiojusiomis tų vienuolijų liturginėmis knygomis.

Pontificale Romanum ir *Rituale Romanum*

35. Pagal šios Instrukcijos 28 straipsnį ir laikantis to, kas nurodoma 31 straipsnyje, leidžiama naudotis 1962 m. galiojusiais *Pontificale Romanum* ir *Rituale Romanum*, taip pat *Caeremoniale Episcoporum*.

Popiežius Benediktas XVI 2011 m. balandžio 8 d. audiencijoje žemiau pasirašiusiam Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* pirmininkui šią Instrukciją patvirtino ir nurodė ją skelbti.

Duota Romoje, Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* rezidencijoje, 2011 m. balandžio 30-ąją, Šv. Pijaus V mirties dieną.

Pirmininkas Sekretorius
Kardinolas William Levada Mons. Guido Pozzo